

T.C.
DANIŞTAY
ONUNCU DAİRE

Esas No : 2013/2373

Karar No : 2014/51

Temyiz Eden (Davacı) : TMMOB Ziraat Mühendisleri Odası
Vekili : Av. Zühal Sirkecioğlu Dönmez
Bestekar Sk. No: 49/5 K.Dere Çankaya/ANKARA
Karşı Taraf (Davalı) : Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı-ANKARA
Vekili : Av.Zühre Güçyeter-Aynı yerde
Müdahil (Davalı Yanında) : Verdi Cengiz (DAVALI)
Vekili : Av. Hüseyin Ufuk Uğur
Fevzi Çakmak Mah. 2. Yay Sok. No.12 Kat.1 Daire 1
UŞAK

İstemin Özeti :Manisa 1.İdare Mağkemeşi'nin 1.11.2012 tarih ve E: 2011/418, K: 2012/1273 sayılı kararının, hukuka aykırı olduğu öne sürülerek, 2577 sayılı Yasanın 49. maddesi uyarınca temyizden incelenerek bozulması istenilmektedir.

Savunmaların Özeti :Temyiz isteminin reddi gerektiği savunulmaktadır.

Danıştay Tetkik Hakimi : Aksel Teker

Düşüncesi :Mahkeme kararının bozulması gerektiği düşünülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Hüküm veren Danıştay Onuncu Dairesince dosyanın tekemmül ettiği görülmekle yürütmenin durdurulması istemi hakkında karar verilmeyerek işin esasına geçildi, gereği görüldü;

Dava; Uşak, Merkez, Çarikköy Köyü, Alageri Mevkii, 1053, 1054 ve 1055 parsel sayılı taşınmazların akaryakıt ve LPG satış istasyonu amaçlı imar planı değişikliği yapılmak üzere tarım dışı amaçla kullanılmasının uygun görülmesine dair Tarım ve Köyişleri Bakanlığı Tarımsal Üretim ve Geliştirme Genel Müdürlüğü'nün 22.10.2010 tarih ve 79762 sayılı işleminin iptali istemiyle açılmıştır.

Manisa 1.İdare Mahkemesince; dava dosyası içeriği bilgi ve belgeler ile bilirkişi raporu birlikte değerlendirildiğinde, dava konusu taşınmazların 5403 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanım Kanununa göre " mutlak tarım arazisi" niteliğinde olduğu, dava konusu parselin imar planlarındaki sanayi alanına yakın ve yol kenarında olması, çevredeki arazilerin benzerlik göstermesinden dolayı akaryakıt ve LPG satış istasyonu yapmak üzere alternatif alanın olmadığı, bu nedenle tarımsal amaçla kullanılmasının uygun olduğu yönünde alınan kararda hukuka aykırılık bulunmadığı gerekçesiyle davanın reddine karar verilmiştir.

5403 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanım Kanunu'nun " Amaç" başlıklı 1.maddesinde;" Bu Kanunun amacı; toprağın doğal veya yapay yollarla kaybını ve niteliklerini yitirmesini engelleyerek korunmasını, geliştirilmesini ve çevre öncelikli sürdürülebilir kalkınma ilkesine uygun olarak, plânlı arazi kullanımını sağlayacak usûl ve esasları belirlemektir." hükmü yer almış, aynı Kanunun " Tanımlar" başlıklı 3.maddesinde;" ... b) Kurul: Toprak Koruma

T.C.

**DANIŞTAY
ONUNCU DAİRE**

Esas No : 2013/2373

Karar No : 2014/51

Kurulunu.... d) Tarım arazisi: Toprak, topografya ve iklimsel özellikleri tarımsal üretim için uygun olup, hâlihazırda tarımsal üretim yapılan veya yapılmaya uygun olan veya imar, ihya, ıslah edilerek tarımsal üretim yapılmaya uygun hale dönüştürülebilir arazileri, e) **Mutlak tarım arazisi: Bitkisel üretimde; toprağın fiziksel, kimyasal ve biyolojik özelliklerinin kombinasyonu yöre ortalamasında ürün alınabilmesi için sınırlayıcı olmayan, topografik sınırlamaları yok veya çok az olan; ülkesel, bölgesel veya yerel önemi bulunan, hâlihazır tarımsal üretimde kullanılan veya bu amaçla kullanıma elverişli olan arazileri,** f) Özel ürün arazisi: Mutlak tarım arazileri dışında kalan, toprak ve topografik sınırlamaları nedeniyle yöreye adapte olmuş bitki türlerinin tamamının tarımının yapılamadığı ancak özel bitkisel ürünlerin yetiştiriciliği ile su ürünleri yetiştiriciliğinin ve avcılığının yapılabildiği, ülkesel, bölgesel veya yerel önemi bulunan arazileri, g) Dikili tarım arazisi: Mutlak ve özel ürün arazileri dışında kalan ve üzerinde yöre ekolojisine uygun çok yıllık ağaç, ağaççık ve çalı formundaki bitkilerin tarımı yapılan, ülkesel, bölgesel veya yerel önemi bulunan arazileri, ğ) Marjinal tarım arazisi: Mutlak tarım arazileri, özel ürün arazileri ve dikili tarım arazileri dışında kalan, toprak ve topografik sınırlamalar nedeniyle üzerinde sadece geleneksel toprak işlemeli tarımın yapıldığı arazileri,..ifade eder" hükmüne yer verilmiş, aynı Kanun'un " Tarım Arazilerinin Amaç Dışı Kullanımı" başlıklı 13.maddesinde; Mutlak tarım arazileri, özel ürün arazileri, dikili tarım arazileri ile sulu tarım arazileri tarımsal üretim amacı dışında kullanılamaz. Ancak, alternatif alan bulunmaması ve Kurulun uygun görmesi şartıyla; a) Savunmaya yönelik stratejik ihtiyaçlar, b) Doğal afet sonrası ortaya çıkan geçici yerleşim yeri ihtiyacı, c) Petrol ve doğal gaz arama ve işletme faaliyetleri, ç) İlgili bakanlık tarafından kamu yararı kararı alınmış madencilik faaliyetleri, d) Bakanlıklarca kamu yararı kararı alınmış plân ve yatırımlar, e) Kamu yararı gözetilerek yol altyapı ve üstyapısı faaliyetlerinde bulunacak yatırımlar, f) Enerji Piyasası Düzenleme Kurumunun talebi üzerine 20/2/2001 tarihli ve 4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu uyarınca yenilenebilir enerji kaynak alanlarının kullanımı ile ilgili yatırımları, g) Jeotermal kaynaklı teknolojik sera yatırımları için bu arazilerin amaç dışı kullanım taleplerine, toprak koruma projelerine uyulması kaydı ile Bakanlık tarafından izin verilebilir. Bakanlık bu yetkisini valiliklere devredebilir. Mutlak tarım arazileri, özel ürün arazileri, dikili tarım arazileri ile sulu tarım arazileri dışında kalan tarım arazileri; toprak koruma projelerine uyulması kaydı ile valilikler tarafından tarım dışı kullanımlara tahsis edilebilir. Tarımsal amaçlı yapılar için, projesine uyulması şartıyla ihtiyaç duyulan miktarda her sınıf ve özellikteki tarım arazisi valilik izni ile kullanılır. Birinci fıkranın (c) ve (ç) bentleri kapsamında izin alan işletmeciler, faaliyetlerini çevre ve tarım arazilerine zarar vermeyecek şekilde yürütmekle ve kendilerine tahsis edilen yerleri tahsis süresi bitiminde eski vasfına getirmekle yükümlüdürler. Bu madde kapsamında valiliklerce verilen kararlara yapılan itirazlar, Bakanlık tarafından değerlendirilerek karara bağlanır. Tarım arazilerinin korunması ve amaç dışı kullanımına dair uygulamaların usûl ve esasları tüzükle düzenlenir." hükmü yer almıştır.

T.C.
DANIŞTAY
ONUNCU DAİRE

Esas No : 2013/2373

Karar No : 2014/51

Dosyanın incelenmesinden; Uşak-Merkez Çarıkköy'de tarımsal niteliği korunacak alan olarak planlanan 33 pafta, 1053, 1054 ve 1055 parsel sayılı taşınmazların maliki olan ve davaya müdahil olarak katılanın akaryakıt ve LPG istasyonu amaçlı imar planı değişikliği yapılması talebi üzerine arazinin tarımsal amacı dışında kullanılmasının mümkün olup olmadığına dair Uşak İl Tarım Müdürlüğünden görüş istenildiği, bu birimde görevli ziraat mühendisleri ve harita mühendisi tarafından mahallinde yapılan inceleme sonucu 14.9.2010 tarih ve 2010/9 sayılı etüt raporu düzenlendiği, anılan raporda; arazinin mutlak tarım arazisi olduğu, yatırımın çevre parsellere olumsuz etkisinin olmayacağı, tarımsal kullanım bütünlüğünün bozulmayacağı ve toprak koruma projesi gerekmediğinin belirtildiği, söz konusu yatırım için 31.8.2010 tarih ve Sanayi ve Ticaret İl Müdürlüğünce kamu yararı kararı alındığı, Uşak Valiliği İl Tarım Müdürlüğü Toprak Koruma Kurulunun 22.9.2010 tarih ve 2010/36 sayılı işlemiyle; kamu yararı kararının bulunduğu, etüt raporu değerlendirildiğinde, yatırımın niteliği ve çevre arazilerin aynı özellikte olması nedeniyle alternatif alanının bulunmadığının anlaşıldığı, bu nedenle de söz konusu parsellerin akaryakıt ve LPG satış istasyonu olarak planlanmasının Ziraat Mühendisleri Odası, Tema Vakfı ve Ticaret ve Sanayi Odasının karşı oylarıyla uygun bulunmasına ve kararın Gıda Tarım ve Hayvancılık sunulmasına oyçokluğuyla karar verildiği, Tarım ve Köyişleri Bakanlığı (Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı) Tarımsal Üretim ve Geliştirme Genel Müdürlüğünün 22/10/2010 tarih ve 79762 sayılı işlemiyle, 5403 sayılı Kanun 13. maddesi uyarınca, yörede yapılan tarımsal faaliyetlere zarar verilmemesi için gerekli tedbirlerin alınması şartıyla, 5403 sayılı Kanunun 21. maddesi kapsamında işlem yapıldıktan sonra söz konusu arazinin akaryakıt ve LPG satış istasyonu amaçlı imar plan değişikliği yapılmak üzere tarım dışı amaçla kullanılmasının uygun görülmesi üzerine, anılan işlemin iptali istemiyle bakılan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Bitkisel üretimde; toprağın fiziksel, kimyasal ve biyolojik özelliklerinin kombinasyonu yöre ortalamasında ürün alınabilmesi için sınırlayıcı olmayan, topografik sınırlamaları yok veya çok az olan; ülkesel, bölgesel veya yerel önemi bulunan, hâlihazır tarımsal üretimde kullanılan veya bu amaçla kullanıma elverişli olan mutlak tarım arazilerinin; korunması, geliştirilmesi, işletilmesi ve verimli kılınmasının ülkenin tarımsal gelişim düzeyinin artırılması yönünden büyük önem arzettiği açıktır. Bundan dolayı mutlak tarım arazilerinin tarım dışı kullanıma açılabilmesi için kamu yararının açıkça ortaya konulması gerekmektedir.

Olayda; Uşak, Merkez, Çarıkköy Köyü, Alageri Mevkii, 1053, 1054 ve 1055 parsel sayılı taşınmazların üzerinde kurulacak olan akaryakıt ile LPG otogaz satış ve bakım istasyonunun insan, toplum ve çevre ilişkilerinde dengeyi bozucu nitelikte olmayacağı, ekonomik, ekolojik ve toplumsal kayıplar bakımından toplum aleyhine sonuçlar doğurmayacağı, kişi ve toplum yararı birlikte gözetildiğinde il ve bölge ekonomisine katkı sağlayacağı ve ilave istihdam yaratacağı gerekçesiyle kamu yararı kararı verilmiş ve yatırımın niteliği ve çevre arazilerinin aynı özellikte olması nedeniyle alternatif alanın bulunmadığı belirtilerek anılan tarım arazilerinin akaryakıt ve LPG otogaz satış ve bakım istasyonunun tarım dışı amaçla kullanımına izin verilmiş ise de; parsellerin mutlak tarım arazisi niteliğinde olduğu, Uşak Valiliği İl Tarım Müdürlüğünce hazırlanan 14.9.2010 tarih ve 2010/9 sayılı raporda; yörede yaygın olarak hububat- meyve ve sebze tarımı

T.C.

DANIŞTAY
ONUNCU DAİRE

Esas No : 2013/2373

Karar No : 2014/51

yapıldığı, söz konusu arazilerde yöre ortalamasında verim alınacağıının belirtildiği; ilgili parsellerin yakınında akaryakıt ve LPG istasyonunun bulunduğu, yeni bir akaryakıt ve LPG istasyonu yapılmasının yöre için mutlaka gerekli olduğunun somut verilerle ortaya konulmadığı gözönüne alındığında; mutlak tarım arazisi niteliğindeki taşınmazların tarım dışı amaçla kullanımına izin verilmesine ilişkin dava konusu işlemde hukuka ve kamu yararına uyarlık bulunmamaktadır.

Bu durumda; davanın reddi yolunda verilen kararda hukuki isabet bulunmamaktadır.

Açıklanan nedenlerle temyiz isteminin kabulüyle 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 49 uncu maddesi uyarınca, Manisa 1.İdare Mahkemesi'nin 1.11.2012 tarih ve E: 2011/418, K: 2012/1273 sayılı kararının **BOZULMASINA**, dosyanın anılan husus gözetilerek yeniden bir karar verilmek üzere Mahkemesine gönderilmesine, kullanılmayan 34,80 TL yürütmenin durdurulması harcı ve artan posta avansının isteği halinde davacıya iadesine, 9.1.2014 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye	Üye
Mehmet	Emin Celalettin	Ali	Okay	Mustafa
ÜNLÜÇAY	ÖZKAN	KAZAN	KOÇAK	ELÇİM